

Нікітіна Алла Василівна

доктор педагогічних наук, професор кафедри української мови

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6600-5451>

Google Scholar: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Nz1-bSgAAAAJ&hl=uk>

Освіта	Здобула кваліфікацію і звання вчителя української мови і літератури у Ворошиловградському державному педагогічному інституті ім. Т. Г. Шевченка 1985 року. Диплом з відзнакою ЛВ № 425902, 30.06.1985 р. Після навчання в аспірантурі Херсонського державного університету в 2000 році захистила дисертацію „Лексико-стилістичний аналіз тексту як засіб удосконалення комунікативних умінь і навичок учнів 5 – 7 класів” на здобуття вченого ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова) в Інституті педагогіки АПН (м. Київ). Здобула науковий ступінь кандидата педагогічних наук. Диплом ДК № 010496 видано рішенням президії Вищої Атестаційної комісії України від 16. 05. 2001 р. (протокол № 33 06-5). Учене звання доцента кафедри української мови присвоєно в 2002 році. Атестат ДЦ № 005777 від 17 жовтня 2002 р. (протокол № 4/26-Д). Навчалася в докторантурі Херсонського державного університету, 2013 року захистила дисертацію „Наукові засади опанування технологій педагогічного дискурсу майбутніми вчителями-словесниками” на здобуття вченого ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова) (м. Херсон). Диплом доктора педагогічних наук ДД № 003042 видано на підставі рішення Атестаційної колегії від 14 лютого 2014 р. Учене звання професора кафедри української мови присвоєно 25 лютого 2016 р. (атестат професора 12ПР № 011484, протокол № 1/01-П)
Досвід роботи	Працювала вчителькою української мови і літератури в СШ № 33 м. Луганська (1983 –1991) та Луганській обласній гімназії (1991 – 1997). З 1991 року – викладачка кафедри української мови ДЗ „Луганський державний університет імені Тараса Шевченка” (робота на посаді асистента, старшого викладача, доцента, професора, завідувача кафедри)
Підвищення кваліфікації (стажування)	Тренінг за проектами „Формування експертів із забезпечення якості вищої освіти”, „Нова система акредитації як засіб забезпечення якості та подолання корупції у вищій освіті” (19 березня, 2019 р. Старобільськ) Стажування у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (Свідоцтво про підвищення кваліфікації (стажування) № 116 /21 від 30 червня 2021 р.)
Наукова й освітньо-методична діяльність	<i>Напрями наукових досліджень і основні здобутки:</i> Дослідження актуальних проблем української лінгводидактики, лінгвістики тексту, риторики, педагогічного дискурсу в межах наукової теми кафедри „Лінгводидактичні засади мовної освіти в освітніх закладах різного типу”. Результати наукової роботи представлені в монографіях, підручниках і навчальних посібниках, словниках, методичних концепціях, навчальних програмах з української мови, навчально-методичних посібниках, методичних рекомендаціях для здобувачів освіти, учителів і викладачів -

загалом у понад 160 працях.

Основні наукові праці:

Монографії:

1. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника : монографія. Київ : Ленвіт, 2013. 338 с.
2. Nikitina A. V. Text as a linguistic didactic unit in the professional training of a language and literature teacher. *Actual problems of philological sciences and methods of teaching: collective onograph* / edited by Professor V. V. Kyzylova. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2021. 252 p.; P. 116 – 133.
3. Нікітіна А.В. Просодика як структурний компонент професійної компетентності майбутніх учителів-словесників. *Мовна особистість в освітньому просторі: монографія* / за заг. ред. І. Д. Пасічника; редкол. О. А. Вісич, Х. М. Карповець, З. В. Столяр. Острог : Видавництво Національного університету „Острозька академія”, 2021. 268 с.; С. 96 – 107.

Підручники:

4. Горошкіна О. М., Нікітіна А. В., Попова Л. О. Українська мова : підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. з рос. мовою навч. Київ : Знання України, 2006. 240 с.
5. Горошкіна О. М., Нікітіна А. В., Попова Л. О. Українська мова : підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. з рос. мовою навч. Київ : Ін-т нац. підр., 2007. 220 с.
6. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах : підруч. для студ. філол. фак-тів ун-тів / за ред. проф. М. І. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2009. 400 с.

Концепції:

7. Пентиліук М. І., Горошкіна О. М., Нікітіна А. В. Концепція когнітивної методики навчання української мови. *Дивослово*. 2004. № 8. С. 5 – 8.
8. Пентиліук М. І., Горошкіна О. М., Нікітіна А. В. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови. *Українська мова і література в школі*. 2006. № 1. С. 15 – 20.
9. Пентиліук М. І., Горошкіна О. М., Нікітіна А. В. Концепція профільного навчання української мови в 10 – 12. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2009. № 1 (185), січень. С. 16 – 23.

Програми:

10. Пентиліук М. І., Горошкіна О. М., Нікітіна А. В. Українська мова. 10 – 12 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Технологічний, природничо-математичний, спортивний напрям, суспільно-гуманітарний напрям (економічний профіль). Рівень стандарту. Київ: Грамота, 2009. 60 с.
11. Пентиліук М. І., Горошкіна О. М., Нікітіна А. В. Українська мова. 10 – 11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Технологічний, природничо-математичний, спортивний напрями, суспільно-гуманітарний напрям (економічний профіль). Рівень стандарту. Київ: Грамота, 2011. 60 с.

Словники:

12. Словник-довідник з української лінгводидактики / за заг. ред. проф. М. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2015. 320 с.
13. Словник-довідник з української лінгводидактики. Вид. 2-ге, доповн. та переробл. / за заг. ред. проф. М.І.Пентиліук. Харків: Вид. група „Основа”, 2016. 172 с.

Посібники, методичні рекомендації:

14. Горошкіна О. М., Колесникова Є. І., Нікітіна А. В. Повторюймо українську. 5 клас : навч. посіб. Київ: Ленвіт, 2001. 96 с.
15. Горошкіна О. М., Колесникова Є. І., Нікітіна А. В. Повторюймо українську. 6 клас : навч. посіб. Київ: Ленвіт, 2006. 64 с.
16. Должикова Т. І., Мілева І. В., Нікітіна А. В. Практикум з лінгвістики тексту : навч. посіб. Київ: Ленвіт, 2011. 142 с.
17. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах : модульний курс : посіб. для студ. пед ун-тів та ін-тів / за ред. М. І. Пентилюк. Київ : Ленвіт, 2011. 366 с.
18. Нікітіна А. В., Барилова Г. К., Кравченко М. В. Практикум з публічного мовлення : навч. посіб. Луганськ : СПД Резніков В. С., 2011. 88 с.
19. Горошкіна О. М., Нікітіна А. В., Попова Л. О. Теорія і практика навчання української мови в старших класах. Харків : Вид. група „Основа” 2012. 171 с.
20. Нікітіна А. В. Самостійна робота студентів з риторики : навч.-метод. посібник. Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2015. 313 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/294/1/Нікітіна%20А.В.%20Самост.%20робота%20студ.%20з%20риторики.pdf>
21. Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів : навч.-метод. посіб. Старобільськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2015. 375 с. URL : <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/295/Нікітіна%20А.В.%20Укр.лінгвометодика%20для%20магістр%202015.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
22. Підсумкова атестація з української мови та методики її навчання: навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта. Українська мова і література / укл. : колектив авторів за заг. ред. А. В. Нікітіної : Старобільськ, 2019. 193 с. URL : <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7824>
23. Курсова робота з української мови та методики її навчання : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами «Українська мова і література», «Українська мова і література. Мова і література (англійська)» спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова і література / укл.: Клещова О. Є., Нікітіна А. В., Карлова Н. М., Кравченко М. В., Барилова Г. К. Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 50 с. URL : <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8672>

Публікації в наукових виданнях:

23. Нікітіна А. В. Комп'ютерні засоби створення лінгводидактичного архіву майбутнього вчителя-словесника. *Науковий вісник Донбасу*. 2009. № 2 (8). URL : http://alma-mater.luguniv.edu.ua/magazines/elect_v/NN8/09navamv.pdf
24. Нікітіна А. В. Наукове обґрунтування поняття „лінгводидактичний аналіз тексту”. *Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки*. Луганськ, 2010. № 4. С. 51 – 60.
25. Нікітіна А. В. Ознайомлення студентів-філологів з основними поняттями педагогічного дискурсу. *Науковий вісник Донбасу*. 2010.

	№ 1 (10). URL : http://alma-mater.luguniv.edu.ua/magazines/elect_v/NN10/10yovspdpdf. 26. Нікітіна А. В. Комунікативна особистість словесника в педагогічному дискурсі. <i>Лінгвістика : зб. наук. праць</i>. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. № 3 (21). С. 28 – 34. 27. Нікітіна А. В. Лінгводидактична модель опанування технологій педагогічного дискурсу майбутніми вчителями-словесниками. <i>Науковий вісник Донбасу</i>. 2013. № 1 (21). URL : http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN21/13navdmv.pdf. 28. Нікітіна А.В. Полікодові тексти як лінгводидактичні засоби навчання української мови. <i>Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету</i>. 2015. Вип. 3. С. 219 – 223. 29. Нікітіна А.В. Лінгводидактичний аналіз тексту посібника як засіб навчання студентів-філологів. <i>Народна освіта. Електронне наукове фахове видання</i>. Біла Церква. № 3 (27), 2015. URL : http://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=3702. 30. Нікітіна А.В. Формування дослідницької компетентності магістрантів-філологів засобами дискурсу. <i>Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць</i>. Кривий Ріг : ДВНЗ „КНУ”, 2015. Вип. 46. С. 196 – 201. 31. Нікітіна А. Шляхи формування лінгвокультурознавчої компетентності студентів-філологів. <i>Освітній простір України : наук. журнал</i>. Івано-Франківськ : Видавництво ДВНЗ „Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”, 2015. Вип. 6. С. 85 – 90. 32. Нікітіна А.В. Аналіз тексту в системі лінгводидактичних категорій. <i>Лінгвістика: зб. наук. праць</i>. Старобільськ : „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2015. № 2 (33). С. 142 – 153. 33. Нікітіна А. В. Прецедентний текст як засіб національно-патріотичного виховання на уроках української мови. <i>Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки</i>. 2015. № 7 (296). Ч. II. – С. 236– 243. 34. Нікітіна А.В. Лінгвометодичні принципи аналізу комунікативності тексту. <i>Науковий вісник Донбасу. Педагогічні науки</i>. №3 (31), 2015. URL : http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2015/N3(31)/3.pdf. 35. Нікітіна А.В. Наукова робота магістрантів-філологів у процесі опанування лінгвістичних дисциплін. <i>Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ : зб. наук. праць</i>. № 2 (14). Рівне : РВЦ МЕНУ ім. акад. С. Дем’янчука, 2015. С. 227 – 234. 36. Нікітіна А.В. Характеристика національно-мовної особистості вчителя-словесника. <i>Наукові праці Вищого навчального закладу „Донецький національний технічний університет”. Серія: „Педагогіка, психологія і соціологія”</i>. Вип. 2 (17). Красноармійськ: ДВНЗ „ДонНТУ”, 2015. С. 91 – 97. 37. Нікітіна А.В. Дискурсна особистість як лінгводидактичне поняття. <i>Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки : збірн. наук. праць / за ред. проф. А. Л. Ситченка</i>. № 4 (51), грудень 2015. Миколаїв : МНУ імені В.О. Сухомлинського. С. 271 – 282. 38. Нікітіна А.В. Одиниці педагогічного дискурсу вчителя-словесника як лінгводидактичні поняття. <i>Філологічний часопис: збірник наукових праць</i>
--	---

/ головний редактор О. Ю. Зелінська. 2015. Вип. 1 (6). Умань: Візаві. С. 182 – 191.

39. Нікітіна А. Основні критерії типології текстів у педагогічному дискурсі. *Образне слово Луганщини* : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. імені Віктора Ужченка (29 квітня 2016 р., м. Старобільськ) / за заг. ред. проф. А. В. Нікітіної ; Вип. 15. Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2016. С. 226 – 231.

40. Нікітіна А. Когнітивний аспект лінгводидактичного аналізу тексту // *Образне слово Луганщини* : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. імені Віктора Ужченка (26 травня 2017 р., м. Старобільськ) / за заг. ред. проф. А. В. Нікітіної. Вип. 16. Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2017. С. 154 – 158.

41. Нікітіна А. Лінгвокультурознавча компетентність майбутніх учителів української словесності // *Образне слово Луганщини* : матеріали XVII Всеукр. наук.-практ. конф. імені Віктора Ужченка (20 квітня 2018 р., м. Старобільськ) до 80-річчя Луганської області / за заг. ред. проф. А. В. Нікітіної. Вип. 17. Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2018. С. 152 – 157.

42. Нікітіна А.В. Лінгвокультурний портрет сучасного українського словесника // *Філологія та лінгводидактика в умовах євроінтеграції: сьогодення і перспективи* : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред. І. В. Гайдаєнко; упор. Т. Г. Окунович (25 – 26 жовтня 2018 р., м. Херсон), 2018. С. 141 – 143. URL : <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Матеріали%20конференції%2025.10.18.pdf?id=3a5fff3b-83e5-494c-8186-f2494d293d46>

43. Нікітіна А.В. Риторична компетентність – важливий складник фахової підготовки майбутніх товаровознавців Підприємництво, торгівля: теоретичні підходи та практичні аспекти : матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Старобільськ, 27 – 28 листопада 2018 року). Полтава : ПУЕТ, 2018. 417 с.; С. 402 – 405. URL : <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3155/1%20konf.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

44. Нікітіна А. Засоби формування професійного голосу вчителя-словесника // *Образне слово Луганщини* : матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. імені Віктора Ужченка (15 травня 2019 р., м. Старобільськ) до 80-річчя присвоєння Луганському національному університету імені Тараса Шевченка / за заг. ред. проф. А. В. Нікітіної. Вип. 18. Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2019. 304 с.; С. 257 – 261.

45. Нікітіна А. В. Педагогічна риторика як засіб формування креативності майбутнього вчителя-словесника // *Філологія та лінгводидактика в умовах євроінтеграції: сьогодення і перспективи* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 19 – 20 травня 2020 р., м. Херсон / І.В.Гайдаєнко, Т.Г.Окунович, 2020. 187 с.; С. 151 – 158.

46. Нікітіна А. Фразеологія в методичному доробку Віктора Ужченка // *Образне слово Луганщини* : матеріали XIX Всеукр. наук.-практ. конф. імені Віктора Ужченка (30 вересня 2020 р., м. Старобільськ) до 85-річчя від дня народження видатного фразеолога Віктора Дмитровича Ужченка / за заг. ред. проф. А. В. Нікітіної Вип. 19. Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2020. С. 11 – 17.

47. Нікітіна А.В. Опанування елементів когнітивного аналізу тексту майбутніми вчителями української мови і літератури. *Слобожанська бесіда-13. Лінгвістика тексту і вивчення української ментальності*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Старобільськ, 9 листопада 2020 р.) / за ред. проф. Глуховцевої К. Д. Вип. 13. Старобільськ, Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка” 2020. С. 151 – 157. URL : <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7359>.

48. Нікітіна А.В. Ефективність методів навчання української мови як спільної діяльності вчителя й учнів. Методи навчання української мови: сучасний контекст: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого пам’яті члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександра Михайловича (25 березня 2021р., м. Київ). Київ : Педагогічна думка, 2021. С. 46 – 50.

Участь у конференціях, семінарах, круглих столах:

Основні результати наукових досліджень представлено зокрема на таких наукових та науково-практичних конференціях різних рівнів: *міжнародних* – „Багатоманітність культур як педагогічна проблема (Бердянськ, 2015); „Філологія та лінгводидактика в умовах євроінтеграції: реалії і перспективи” (Херсон, 2018, 2020); „Проблеми та перспективи розвитку вищої школи та економіки в ХХІ столітті”, присвяченій 90-річчю від дня народження С. Я. Дем’янчука (м. Рівне, 2015); „Підприємництво, торгівля: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку” (Старобільськ, 2018); *регіональних* – „Образне слово Луганщини” (Луганськ, 2002 – 2010; *всеукраїнських* – „Образне слово Луганщини” імені Віктора Ужченка (Луганськ, 2011 – 2014; Старобільськ, 2015 – 2020); „Сучасні тенденції в навчанні української, російської та іноземної мов у закладах освіти різних типів” (Старобільськ, 2015); „Мовна особистість студента в перспекції сучасної лінгводидактики”(Миколаїв, 2015); „Розвиток національно-мовної особистості в умовах неперервної освіти: надбання, реалії, перспективи” (Умань, 2015 р.); „Слобожанська бесіда-8. Екологія мови – екологія людських стосунків” (Старобільськ, 2015 р.); „Актуальні проблеми лінгводидактики: реалії та перспективи”, присвячена 80-річному ювілею від дня народження та 50-річчю наукової діяльності доктора педагогічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України Марії Іванівни Пентиліук (Херсон, 2016). Слобожанська бесіда-13. Лінгвістика тексту і вивчення української ментальності (Старобільськ, 9 листопада 2020 р.); на засіданнях круглих столів „Методи навчання української мови: сучасний контекст”, присвяченому пам’яті визначного вченого, члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександра Михайловича (Київ, 2021); „Мовна особистість в освітньому просторі” з нагоди ювілею доктора педагогічних наук, професора І. М. Хом’яка (Острого, 2021).

Участь як офіційного опонента в атестації наукових працівників:

Офіційний опонент дисертацій, поданих на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія і методика навчання (українська мова): Нагрибельної Інни Анатоліївни „Функціонально-стилістичний підхід до вивчення сполучників і часток у загальноосвітній середній школі” (Херсон, 2003); Кучерявої Оксани Анатоліївни „Формування дискурсивної компетенції студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів” (Одеса, 2008); на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності

	13.00.02 – теорія і методика навчання (українська мова): Попович Анжеліки Станіславівни „Методична система навчання стилістики майбутніх учителів української мови і літератури”, (Київ, 2018); Рускуліс Лілії Володимирівни „Методична система формування лінгвістичної компетентності майбутніх учителів української мови у процесі вивчення мовознавчих дисциплін” (Херсон, 2019); Грубої Таміли Леонідівни „Методика формування мовної особистості старшокласника на уроках української мови (профільний рівень)” (Київ, 2019). <i>Організаційно-методична робота:</i> Керівник групи розробників і гарант освітньо-професійної програми „Українська мова і література” зі спеціальності 014 „Середня освіта. Українська мова і література” для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Нагороди	Знак „Відмінник освіти України”(2006). Почесні грамоти МОН України (2002, 2018). Звання „Почесний професор ЛНУ імені Тараса Шевченка” (2020)